

Stockholm 2024-11-01

Skogsstyrelsen

Yttrande över remiss av ny modell för skoglig planering

Sveriges Hembygdsförbund (SHF) har tagit del av den rubricerade remissen och vill framföra följande synpunkter samtidigt som vi i möjligaste mån besvarat de frågor ni önskar svar på.

1. På frågan om det behövs en ny modell kan vi bara uttala oss om en jämförelse utifrån den beskrivning som framgår i rapporten. Det har det hänt mycket de senaste åren när det gäller hur man ser på skogen; hur den ska användas ur ett politiskt perspektiv, förändringar inom klimatet, utveckling inom det digitala området och skogsägarens självbestämmande över brukandet. Av de skälen anser SHF är det är lämpligt att ta fram en ny modellen så att den bättre stämmer överens med dagens förhållanden. Vi tycker även att det är bra att den är frivillig eftersom vi även värnar ägarens rådighet över skogen.
2. Gällande tolkning av uppdraget att ta fram en ny modell ”för skoglig planering i syfte att skapa bättre möjligheter att utveckla förvaltningen av skogen på ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt sätt” saknar SHF representanter på dialogmötena som representerar de sociala värdena. Till exempel borde Riksantikvarieämbetet, Friluftsförbundet och Skogshistoriska sällskapet kunnat bidra med reflektioner på de olika värden som ingår i det som övergripande kallas de sociala.
3. Det kan finnas fördelar med en gemensam förvaltning av modellen. Av rapporten framgår att det fortfarande kvarstår en del att göra med modellen. Av det skälet är det viktigt att en fortsatt utveckling planeras in, liksom hur modellen ska förvaltas.
4. SHF ser gärna att, förutom Skogsstyrelsen, även SLU deltar i utvecklingen och förvaltandet. De har inom universitet både utbildning i skogshistoria, centrum för biologisk mångfald och naturvägledning, vilka omfattar både natur- och kulturvärden samt rekreationsvärden.
5. I vårt landskapsprogram, som för övrigt heter just Hållbara landskap, lyfter vi dessa tre dimensioner. Vi tycker därför att just dessa är viktiga att inkludera i en ny modell och att det även är bra att ta med riskbedömningar, vilka är relevanta i vår tid.

SHF vill också framföra följande när det gäller miljövärdena och de sociala värdena. Vi bedömer att det skulle vara till fördel om modellen i förlängningen kan underlätta miljömålsuppföljningen genom att ge en mer sann bild av verkligheten om man kan samla in

uppgifter på fastighetsnivå. På sidan 12 andra stycket saknas ordet *kulturvärdes-* före naturvärdesbedömning om man ska kunna bevara även dessa värden, som det står i början av samma stycke. Eftersom det står att modellen på sikt kan komma att innefatta tematiska planer som är mer inriktade på vissa värden men tar upp en bredare palett av åtgärder för att gynna dessa värden. Vid en sådan utveckling förespråkar SHF dialog och samverkan med fler parter.

Kapitlet om landskapsperspektivet bedömer SHF som mycket relevant, då vi gärna ser till just landskapsperspektivet. Vi förstår svårigheten att få ihop det med självbestämmande över egen mark. Vi tycker dock att det är bra att man tar upp det och problematiserar det. Även här nämns naturvärden speciellt men för upplevelsevärde av en kulturmiljö och höga rekreativvärden i en skog kan också hänsyn behöva tas. Om samverkan mellan skogsägare och samråd med lokalbefolkning samt sakkunniga skulle kunna komma till stånd vore det inte omöjligt att anpassa åtgärder just i områden där dessa värden förekommer. Grön infrastruktur skulle man även kunna tala om i skogen, så att allmänhetens brukande tas i beaktande, när fler ägare vill avverka i samma område.

I kapitlet om kulturmiljövärden, framläggs idén om att ändra från NO och NS till MO och MS, vilket vi skulle stödja om så skedde. Miljö är så mycket mer än bara natur, som också framgår av rapporten i övrigt. Större ansats behöver göras för att hitta en lösning hur man skulle kunna räkna på kulturmiljövärdena, liksom implementera dem i Heureka-systemet. Det finns t ex modeller inom andra sektorer att ta inspiration från.

I rapportens kapitel om sociala värden hänvisas dels till kommuners tätortsnära skogar och dels till anläggningar för rekreation men vad som inte får glömmas är de människor som bor på landsbygden och deras nyttjande av närliggande skogar. De kräver sällan leder och parkeringsplatser men de kan ha flyttat till orten just för möjligheten att ströva fritt på skogsbilvägar och befintliga stigar. För dem kan det viktigaste vara att inte alla träd tas ner samtidigt i den skog som de rör sig i till vardags.

6. I bilagan till rapporten redogörs för olika förslag till målprofiler. SHF kan konstatera att resultaten av de olika metoder som föreslås, utifrån vilken målprofil skogsägaren har, kan det bli en stor variation på olika typer av skog i skogslandskapet.

7 SHF tycker det är bra att man modellen utvecklats så att man kan lägga till sina mål och att få förslag till metod för att nå dem. En mer tillgänglig rådgivning är generellt av godo och det är bra med kunskapshöjande inslag som lätt går att ta till sig.

8. SHF:s bedömning är att det är bra att man i modellen kan få mer information om hänsynsobjekt. Något annat vi ser som positivt är att man med modellen ska kunna para ihop geodata med rätt kunskapsstöd. På så sätt behöver man inte söka information på flera ställen.

9. Förslaget med att planera långsiktigt och även kunna lägga in historik om skogslandskapet anser SHF är ett bra förslag.

För Sveriges hembygdsförbund

Jan Nordwall
Generalsekreterare

Helena Rosenberg
Kulturmiljöstrateg